EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2019 06 05
COM(2019) 507 final

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl 2019 m. Airijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2019 m. Airijos stabilumo programos

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl 2019 m. Airijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2019 m. Airijos stabilumo programos

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo[1], ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo[2], ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

(1) 2018 m. lapkričio 21 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2019 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. Ji tinkamai atsižvelgė į 2017 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos paskelbtą Europos socialinių teisių ramstį. 2019 m. kovo 21 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino metinėje augimo apžvalgoje nustatytus prioritetus. 2018 m. lapkričio 21 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 taip pat priėmė įspėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Airija nurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Tą pačią dieną Komisija taip pat priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos; tą rekomendaciją Europos Vadovų Taryba patvirtino 2019 m. kovo 21 d. 2019 m.

[1] OL L 209, 1997 8 2, p. 1.
[2] OL L 306, 2011 11 23, p. 25.

balandžio 9 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos (toliau – euro zonai skirta rekomendacija);

(2) kaip valstybė narė, kurios valiuta yra euro, atsižvelgdama į glaudžias ekonominės ir pinigų sąjungos šalių ekonomikos sąsajas, Airija turėtų užtikrinti, kad euro zonai skirta rekomendacija, kaip nurodyta toliau išdėstytose 1 ir 3 rekomendacijose, būtų visiškai ir laiku įgyvendinta. Visų pirma, sutelkus su investicijomis susijusią ekonominę politiką į nurodytas sritis ir pradėjus taikyti mokesčių priemones, bus lengviau įgyvendinti antrą euro zonai skirtą rekomendaciją dėl investicijų rėmimo, viešųjų finansų gerinimo ir kovos su agresyviu mokesčių planavimu;

(3) 2019 m. vasario 27 d. paskelbta 2019 m. Airijos ataskaita[3]. Joje įvertinta Airijos pažanga, padaryta įgyvendinant 2018 m. liepos 13 d. Tarybos priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, veiksmai, kurių šalis ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas, ir Airijos pažanga siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“. Į ją įtraukti ir nuodugnios apžvalgos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį rezultatai, kurie taip pat buvo paskelbti 2019 m. vasario 27 d.[4]. Atlikusi analizę Komisija padarė išvadą, kad Airijoje yra susidaręs makroekonominis disbalansas. Visų pirma dėl susikaupusios didelės viešojo ir privačiojo sektorių skolos ir grynųjų išorės įsipareigojimų Airija tampa neatspari neigiamiems sukrėtimams, tačiau srauto kintamieji toliau gerėja. Privačiojo sektoriaus skola išlieka didelė, tačiau augant ekonomikai ji toliau mažėja. Tarptautinių įmonių veikla ir toliau daro įtaką įmonių skolai. Namų ūkių skola iš esmės atitinka pagrindinius rodiklius, nors ir yra didelė, palyginti su disponuojamosiomis pajamomis. Prognozuojama, kad valdžios sektoriaus skola toliau mažės, o deficitas artės prie balanso. Kelerius metus būsto kainos augo sparčiai, tačiau neseniai augimas sulėtėjo. Būsto kainos daugiausia priklauso nuo ribotos pasiūlos ir nėra jokių aiškių pervertinimo įrodymų. Neveiksnių paskolų kiekis tebėra didelis, tačiau jis toliau mažėjo, net jei ilgalaikiai įsiskolinimai mažėja lėčiau;

(4) 2019 m. balandžio 17 d. Airija pateikė 2019 m. nacionalinę reformų programą, o 2019 m. balandžio 29 d. – 2019 m. stabilumo programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;

(5) į atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas atsižvelgta sudarant 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų (toliau – ESI fondai) programas. Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013[5] 23 straipsnyje, Komisija, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą, gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti jų pakeitimų. Kaip naudotųsi šia nuostata, Komisija išsamiau nurodė priemonių, kuriomis ESI fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairėse[6];

(6) šiuo metu Airijai taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis ir skolos taisyklė. 2019 m. stabilumo programoje Vyriausybė numato, kad 2019 m. nominalus

---

3 SWD(2019) 1006 *final*.

4 COM(2019) 150 *final*.

5 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

6 COM(2014) 494 *final*.

balansas šiek tiek pagerės – iki 0,2 % BVP – ir toliau laipsniškai gerės, o 2023 m. bus 1,3 % BVP. Remiantis perskaičiuotu struktūriniu balansu[7], vidutinio laikotarpio biudžeto tikslą, t. y. 0,5 % BVP struktūrinį deficitą, planuojama pasiekti 2020 m. Stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykis su BVP 2019 m. sumažės iki 61,1 % ir toliau mažės – iki 51,6 % 2023 m. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos tos biudžeto projekcijos, yra tikėtinas. Vis dėlto priemonės, kurių reikia norint pasiekti planuojamus deficito tikslus nuo 2020 m., nėra pakankamai konkretizuotos;

(7) 2018 m. liepos 13 d. Taryba rekomendavo Airijai 2019 m. pasiekti vidutinės trukmės biudžeto tikslą. Taip neviršijamas didžiausias grynųjų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų nominalusis augimas[8], sudarantis 7,0 % 2019 m. ir atitinkantis leidžiamą 0,3 % BVP struktūrinio balanso pablogėjimą. Remiantis Komisijos 2019 m. pavasario prognoze, numatoma, kad Airija 2019 m. laikysis rekomenduojamo fiskalinio koregavimo;

(8) 2020 m. Airija turėtų pasiekti savo vidutinio laikotarpio biudžeto tikslą. Remiantis Komisijos 2019 m. pavasario prognoze, tai dera su 3,7 % grynųjų pirminių valdžios sektoriaus išlaidų didžiausiu nominaliuoju augimu[9], atitinkančiu 0,7 % BVP metinį struktūrinį koregavimą. Prognozuojama, kad Airija pasieks vidutinio laikotarpio biudžeto tikslą. Taip pat prognozuojama, kad valdžios sektoriaus bendroji skola toliau užtikrintai vis mažės (daugiau, nei reikalaujama pagal skolos taisyklę). Apskritai Taryba mano, kad pagal prognozę 2019 ir 2020 m. Airija turėtų laikytis Stabilumo ir augimo pakto nuostatų. Atsižvelgiant į Airijos BVP ir vidaus produkcijos skaičiavimų skirtumą ir susijusį poveikį Airijos skolos ir BVP santykiui, Airijos dabartines ciklines sąlygas ir išaugusią išorės riziką, būtų svarbu bet kokias nenumatytas pajamas naudoti siekiant toliau mažinti valdžios sektoriaus bendrosios skolos santykį;

(9) dėl stabilaus gamybos apimties augimo viešųjų finansų būklė toliau gerėjo, tačiau išlieka pajamų kintamumo rizika, ir dar yra galimybių padidinti pajamų atsparumą ekonomikos svyravimams ir neigiamiems sukrėtimams. Ekonominio kintamumo sąlygomis pajamų stabilumą padidintų mokesčių išlaidų aprėpties bei kiekio ribojimas ir mokesčių bazės išplėtimas. Nors Airija padidino turizmo veiklai taikomą lengvatinį pridėtinės vertės mokesčio tarifą, kai kurios naujos mokesčių priemonės daugiausia buvo skirtos mokesčiams mažinti ir lengvatoms. Be to, Airijoje esama daugiau galimybių padidinti mokesčių sistemos indėlį į aplinkosaugos tikslų siekimą. Tokios pastangos galėtų būti iškastinio kuro subsidijų mažinimas ir stipresnis kainų signalas investuotojams įsipareigojant laikytis anglies dioksido mokesčio didinimo per ateinantį dešimtmetį tvarkaraščio;

---

[7] Pagal ciklą pakoreguotas balansas atėmus vienkartines ir laikinąsias priemones, Komisijos perskaičiuotas taikant bendrai sutartą metodiką.

[8] Grynąsias pirmines valdžios sektoriaus išlaidas sudaro visos valdžios sektoriaus išlaidos atėmus palūkanų išlaidas, Sąjungos fondų pajamomis visiškai kompensuojamas išlaidas Sąjungos programoms ir išlaidų nedarbo išmokoms nediskrecinius pokyčius. Nacionaliniu lygmeniu finansuojamas bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas išlyginamas per 4 metų laikotarpį. Įskaičiuojamos diskrecinės pajamų priemonės arba teisės aktais nustatytas pajamų didėjimas. Vienkartinės priemonės, susijusios tiek su pajamomis, tiek su išlaidomis, neįskaičiuojamos. Remiantis Airijos išlaidų kriterijumi, koregavimas reikalingas siekiant atsižvelgti į orientacinio 10 metų potencialaus augimo tempo iškraipymą, kuris atsirado dėl itin didelio realiojo BVP augimo 2015 m. Komisijos taikytas metodas atitiko Airijos valdžios institucijų savo 2017 m. biudžeto skaičiavimuose taikytą metodą – ji rėmėsi vidutiniu 2014 m. ir 2016 m. potencialaus augimo rodikliu.

[9] Kaip ir 2019 m., remiantis išlaidų kriterijumi, koregavimas reikalingas siekiant atsižvelgti į orientacinio 10 metų potencialaus augimo tempo iškraipymą, kuris atsirado dėl itin didelio realiojo BVP augimo 2015 m.

(10) kad mokesčių sistemos taptų veiksmingesnės ir teisingesnės, labai svarbu kovoti su agresyviu mokesčių planavimu, kaip pripažinta 2019 m. euro zonai skirtoje rekomendacijoje. Mokesčių mokėtojų agresyvaus mokesčių planavimo strategijų šalutinis poveikis kitoms valstybėms narėms skatina imtis koordinuotų nacionalinės politikos priemonių, kurios papildytų ES teisės aktus. Airija ėmėsi priemonių kovoti su agresyviu mokesčių planavimu, tačiau turint omenyje aukštą autorinių atlyginimų ir dividendų mokėjimų, kaip BVP dalies, lygį galima daryti prielaidą, kad agresyviu mokesčių planavimu užsiimančios bendrovės naudojasi Airijos mokesčių taisyklėmis. Kadangi Airijoje įsikūrusių įmonių atliekamiems autorinių atlyginimų ir dividendų mokėjimams į užsienį (t. y. mokėjimai, kuriuos ES rezidentai atlieka trečiųjų valstybių rezidentams) išskaičiuojamieji mokesčiai taikomi ribotai, tie mokėjimai, jei jie nėra apmokestinami ir gavėjo šalyje, gali būti neapmokestinami iš viso;

(11) išlieka ilgalaikio fiskalinio tvarumo rizika dėl išlaidų, susijusių su visuomenės senėjimu. Numatoma, kad išlaidos sveikatos priežiūrai padidės nuo 4,1 % BVP 2016 m. iki 5,1 % BVP 2070 m., o 2063 m. jos bus didžiausios – 5,2 % BVP. Nors Airijos sveikatos priežiūros sistemoje yra dalykų, kurie veikia tinkamai arba pagerėjo, pati sistema yra neveiksminga, sunkiai tenkina paklausą ir neužtikrina koordinuotos ir integruotos priežiūros teikimo. Kad sumažintų didėjantį paklausos poveikį, Airijos Vyriausybė, siekdama visapusiškai reformuoti ir modernizuoti Airijos sveikatos ir socialinės priežiūros paslaugas per ateinančius 10 metų, patvirtino *Sláintecare* įgyvendinimo strategiją ir sukūrė *Sláintecare* programos įgyvendinimo biurą. Planuojama reforma – patikima vizija, kaip užtikrinti, kad sveikatos priežiūros sistema būtų visuotinai prieinama ir tvari, kad būtų patenkinti senėjančios visuomenės poreikiai, o priežiūra būtų perkelta į bendruomenę, daugiau dėmesio skiriant prevencijai. Tikėtina, kad tai turės teigiamą poveikį mažinant priklausomybę nuo intensyvios priežiūros, todėl sveikatos priežiūra taps ekonomiškai efektyvesnė. Tačiau trumpuoju laikotarpiu kyla pavojus, kad ji nebus įgyvendinta dėl sveikatos sistemos sunkumų sprendžiant dvigubo sveikatos draudimo rinkos klausimus ir veiksmingai valdant jos biudžetą, veiklos rezultatus ir darbo jėgą. Kad *Sláintecare* vizija būtų ilgainiui įgyvendinta, taip pat reikės apriboti trumpalaikes išlaidas;

(12) nepaisant Vyriausybės pastangų riboti išlaidas socialinio draudimo pensijoms, numatoma, kad bendras pensijų sistemos deficitas ilguoju laikotarpiu smarkiai didės dėl to, kad pensijų išlaidos padidės nuo 5 % BVP 2016 m. iki 6,6 % 2070 m., o 2053 m. jos bus didžiausios – 7,5 %. Siekiant sustiprinti Airijos pensijų sistemos fiskalinį tvarumą labai svarbu laiku įgyvendinti visas pateiktas pensijų reformos veiksmų gaires;

(13) siekiant padidinti Airijos našumą ir ilgalaikį integracinį augimą, svarbu daugiau investuoti į įgūdžius, švietimą bei mokymą ir socialinės įtraukties užtikrinimą. Dėl didėjančios įtampos darbo rinkoje ir dėl kai kuriuose sektoriuose atsirandančio įgūdžių trūkumo ir neatitikties reikia stengtis pasiekti neaktyvias potencialių darbuotojų grupes ir investuoti į neišnaudotą žmogiškąjį kapitalą. Yra galimybių skatinti kvalifikacijos kėlimą, o švietimo programas ir profesinį mokymą geriau priderinti prie darbo rinkos poreikių. Tai, kad pagrindinius skaitmeninius įgūdžius turi nedidelė procentinė dalis suaugusiųjų darbo jėgos, reikia toliau investuoti į mokymą ir kvalifikacijos kėlimą darbo vietoje. Investicijos siekiant sudaryti sąlygas gauti kokybiškų ir įperkamų vaikų priežiūros paslaugų ir nacionalinės vaikų priežiūros sistemos diegimas padės padidinti gana žemą moterų užimtumo lygį. Neįgaliųjų dalyvavimas darbo rinkoje yra vienas iš mažiausių Europoje. Mažo darbo intensyvumo namų ūkiuose gyvenančių žmonių

skaičius tebėra vienas didžiausių ES, o tai rodo, kad šiai konkrečiai grupei remti reikia įtraukesnių ir tikslingesnių aktyvumo skatinimo strategijų;

(14) po ekonomikos nuosmukio kelerius metus trukęs mažų investicijų laikotarpis atsiliepia galimybėms gauti įperkamą bei socialinį būstą ir tinkamos netaršaus transporto ir energijos, vandens tiekimo ir itin didelės spartos plačiajuosčio ryšio infrastruktūros užtikrinimui, o tai savo ruožtu yra kliūtys verslo investicijoms. Be to, per pastaruosius penkerius metus labai išaugo kelių transporto išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis. Infrastruktūros tobulinimas kartu su teritorijų planavimu galėtų būti labai svarbūs veiksniai, skatinantys būsto pasiūlos augimą, privačiojo sektoriaus investicijų didėjimą, našumo augimą ir užtikrinantys subalansuotą regionų ekonominį vystymąsi. Kad vietos įmonės galėtų veiksmingai naudotis skaitmeninėmis technologijomis, o vidaus informacinių ir ryšių technologijų sektorius klestėtų, tebėra labai svarbu užtikrinti perspektyvų ryšį ir pakankamus skaitmeninius įgūdžius. Išlieka didelių problemų, susijusių su galimybe naudotis itin sparčiu plačiajuosčiu ryšiu, visų pirma kaimo vietovėse. Kad Airija galėtų pereiti prie mažo anglies dioksido kiekio ir aplinkos taršai atsparios ekonomikos, būtina daugiau investuoti į švarios energijos, netaršaus viešojo transporto ir vandens tiekimo infrastruktūrą, taip pat būtina dėti daugiau pastangų priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo, energijos vartojimo efektyvumo, atsinaujinančiosios energijos ir žiedinės ekonomikos srityse;

(15) nors pradėjus įgyvendinti Nacionalinį vystymo planą galiausiai būtų galima suteikti papildomą pagrindinę infrastruktūrą, silpnas statybos sektoriaus pajėgumas galėtų tapti kliūtimi siekiant planą įgyvendinti laiku. Be to, įvairinant jūrų transporto ir energetikos jungtis su žemynine Europa galėtų didėti ekonomikos atsparumas išorės sukrėtimams. Airija iki šiol nesugebėjo atsieti ekonomikos augimo nuo išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir oro teršalų kiekio. Išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis nuolatos augo, ypač transporto, žemės ūkio, energetikos sektoriuose ir apstatytoje aplinkoje. Dėl nepakankamos pažangos šioje srityje Airijai bus sunkiau vykdyti savo įsipareigojimus ES, taip pat dėl to padidės būsimų veiksmų išlaidos;

(16) nuolatinis pasiūlos trūkumas ir didėjanti paklausa toliau skatina nekilnojamojo turto kainų šuolius. Nors nepanašu, kad 2017 m. kainos būtų pervertintos, susirūpinimą pradeda kelti įperkamumas. Dėl nepakankamų investicijų ir statybų per pastarąjį dešimtmetį būsto pasiūlos trūkumas taip pat turi įtakos socialiniam būstui. Nors apskaičiuota, kad metinė paklausa bus apie 72 000 vienetų, 2019 m. planuojama pastatyti tik 10 000 vienetų. Dar 17 000 asmenų bus teikiama parama pagal Airijos paramos aprūpinimui būstu išmokų arba būsto nuomos sistemą, tačiau kyla pavojus, kad dėl to labai padidės nuomos kaina privačiojoje nuomos rinkoje, kurioje pasiūla jau dabar nedidelė. Nepakankamai apgyvendinta labai daug socialinių būstų, ypač Dublino teritorijoje, iš dalies dėl pasenusios paveldėjimo praktikos. Padėtį dar labiau apsunkina šie veiksniai: netinkamas įvairių socialinių būstų rūšių derinys ir labai ribotos galimybės už prieinamą kainą gauti būstą, kurio nuoma būtų ekonomiškai pagrįsta. Dėl to nuolat didėjo žmonių ir šeimų, gyvenančių laikinuose būstuose, skaičius, o benamystės rodikliai 2019 m. vasario mėn. pasiekė naujas rekordines aukštumas;

(17) siekiant remti stabilesnį ir atsparesnį šalies našumo augimą, labai svarbu skatinti vidaus įmonių inovacijų lemiamą našumą. Verslo mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros išlaidos toliau didėja, tačiau jos tebėra mažesnės už ES vidurkį ir labai koncentruotos užsienio kapitalo įmonėse. Yra galimybių pritaikyti inovacijų politiką taip, kad būtų daugiau remiamos Airijos mažosios ir vidutinės įmonės. Netiesioginė

parama (t. y. mokesčių kreditai) tebėra pagrindinė viešojo sektoriaus paramos Airijos moksliniams tyrimams ir technologinei plėtrai priemonė (80 % visos viešojo sektoriaus paramos). Stipresni tarptautinių įmonių ir vietos įmonių tarpusavio ryšiai galėtų padėti pagerinti inovacijų sklaidą visoje ekonomikoje. Be to, glaudesnis įmonių ir valstybinių mokslinių tyrimų centrų tarpusavio bendradarbiavimas taip pat padidintų inovacijų potencialą;

(18) nors nedidelis viešųjų mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros lygis ir toliau kelia susirūpinimą (1,05 % BVP, palyginti su 2 % ES vidurkiu), neseniai priimta 2019 m. Airijos ateities darbo vietų programa yra perspektyvi inovacijų ir technologinių pokyčių skatinimo ir mažųjų bei vidutinių įmonių našumo didinimo sistema. Tačiau visiškas jos įgyvendinimas priklausys nuo to, ar pakankamai padidės viešosios išlaidos moksliniams tyrimams bei inovacijoms ir ar neseniai priimta programa taps konkrečiomis politikos priemonėmis. Dabartiniame plataus užmojo priemonių sąraše vis dar trūksta svarbių detalių ir tikslių įgyvendinimo datų. Pavyzdžiui, kalbant apie veiksmus, kurių turi būti imtasi 2019 m., nebuvo nustatyta jokių priemonių, kuriomis būtų didinamos galimybės gauti ilgalaikių investicijų į nuosavą kapitalą, kad būtų remiamos vietos įmonių pastangos vykdyti veiklą platesniu mastu. Politikos priemonių derinys, kuriuo siekiama paskatinti mažąsias ir vidutines įmones investuoti į naujas technologijas, apima mokesčių kreditų ir nemokestines paskatas, kad mažosios ir vidutinės įmonės investuotų į inovacijas, tačiau šių priemonių santykinis mastas vis dar nežinomas. Nors strategijoje pripažįstama plačiajuosčio ryšio infrastruktūros svarba našumui, nenumatoma jokių konkrečių veiksmų ir rezultatų, kuriais būtų mažinamas Airijos atotrūkis nuo kitų ES šalių diegiant perspektyvius plačiajuosčio ryšio tinklus, įgyvendinant ES 2025 m. gigabitinės visuomenės tikslus;

(19) Airijos regioniniai skirtumai yra dideli ir per pastarąjį dešimtmetį didėjo. Palyginti su kitomis ES šalimis, Airijos ekonominiai skirtumai tarp regionų yra gana dideli pagal BVP vienam gyventojui. 2000–2016 m. pietų ir rytų regionuose BVP vienam gyventojui padidėjo 74 %, 63 procentiniais punktais daugiau nei pasienio, vidurio ir vakarų regionuose, ir po 2012 m. jis didėjo sparčiau. Iki 2016 m. BVP vienam gyventojui pietų ir rytų regionuose buvo 2,6 karto didesnis nei pasienio, vidurio ir vakarų regionuose. Dublino teritorijoje, kurioje gyvena 40 % Airijos gyventojų, 2000–2016 m. BVP išaugo 62 procentiniais punktais;

(20) reglamentavimo kliūtys verslumui (visų pirma tam tikri teisės aktai, susiję su komercinės paskirties nekilnojamuoju turtu ir teisinėmis paslaugomis) neigiamai veikia įmonių steigimąsi ir veiklos nutraukimą, taigi ir vietinių Airijos įmonių našumą. Kliūtys patekti į mažmeninę rinką yra problema. Airija yra tarp penkių šalių, kuriose yra daugiausia procedūrinių reikalavimų, susijusių su mažmeninės prekybos vietų kūrimu. Mažmenininkai susiduria su procedūrinėmis kliūtimis, dėl kurių vėluojama atidaryti naujas parduotuves ir padidėja atidarymo išlaidos ir dėl kurių gali būti daromas neigiamas poveikis rinkos struktūrai ir dinamikai;

(21) naujasis Teisinių paslaugų reguliavimo įstatymas dar turi būti įgyvendintas, nes nors ir vyksta parengiamosios konsultacijos, vis dar labai vėluojama pradėti taikyti taisykles. Galimybės profesinėms organizacijoms tiesiogiai kreiptis į baristerius dėl ginčytinų klausimų, taip pat juridiniams asmenims tapti visų rūšių teisinės praktikos partneriais vis dar nėra aiškios. Kita vertus, reikia vengti pernelyg sudėtingų daugiasritės praktikos veikimo ir valdymo taisyklių. Vienas svarbiausių prioritetų – ryžtingas neterminuotų reformų įgyvendinimas. 2019 m. Airijos ateities darbo vietų programos „Plataus užmojo tikslu 2.3“ turėtų būti sprendžiamos problemos, susijusios su teisinių paslaugų išlaidomis, tačiau vienintelis 2019 m. siektinas rezultatas – preliminarus, o jo

įgyvendinimo laikas – neaiškus. Vėlavimas įgyvendinti šią reformą didina teisinių paslaugų kainą Airijoje, o tai kenkia įmonėms, visų pirma mažosioms ir vidutinėms įmonėms, ir fiziniams asmenims. Kadangi teisinės paslaugos yra svarbios kitų verslo paslaugų sąnaudos, apribojimai tame sektoriuje didina kitų paslaugų (pvz., draudimo) išlaidas;

(22) neveiksnių paskolų ir viso paskolų portfelio santykis ir toliau mažėjo: per metus iki 2018 m. trečiojo ketvirčio jis sumažėjo 3,4 procentinio punkto iki 7,8 %. Bankai sėkmingai siekia savo mažinimo tikslų: parduoda portfelius, restruktūrizuojasi ir didina nekilnojamojo turto kainas. Ilgalaikių hipotekinių įsiskolinimų (pradelstų daugiau kaip 2 metus) išlieka palyginti daug, taigi neveiksnių paskolų ir viso paskolų portfelio santykis išlieka didesnis už euro zonos vidurkį. Siekiant šalinti neveiksnių paskolų problemų sprendimo socialinį ir ekonominį poveikį, be kita ko, pažeidžiamiems namų ūkiams, pasiūlyta nemažai iniciatyvų ir teisės aktų projektų, pavyzdžiui, teisės akto projektas dėl nepardavimo be sutikimo. 2018 m. pradėjo visapusiškai veikti vartojimo paskoloms skirtas kreditų registras ir jis bus labai svarbus vertinant, ar paskolos gavėjai yra pajėgūs tvarkyti savo skolas. Galimybės taikyti nemokumo procedūras ir teisminės bei neteisminės galimybės spręsti įsiskolinimų problemas tebėra ribotos. Tolesnis ilgalaikių hipotekinių įsiskolinimų mažinimas, kartu remiantis pažeidžiamiems namų ūkiams skirtomis iniciatyvomis ir nekeliant nepagrįstų kliūčių spręsti neveiksnių paskolų klausimą, išlieka problema ir padėtį reikia nuolatos stebėti;

(23) pašalinti tam tikrus rekomendacijose nustatytus trūkumus, visų pirma šalies ataskaitos[10] D priede nurodytose srityse, galėtų padėti 2021–2027 m. laikotarpio ES fondų programavimas. Tai suteiktų Airijai galimybę atsižvelgiant į regioninius skirtumus optimaliai panaudoti šiuos fondus nustatytuose sektoriuose;

(24) per 2019 m. Europos semestrą Komisija atliko išsamią Airijos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2019 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino 2019 m. stabilumo programą ir 2019 m. nacionalinę reformų programą, taip pat veiksmus, kurių Airija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Airijos politikai, bet ir tai, kaip jie atitinka Sąjungos taisykles ir gaires, nes būtina stiprinti bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą Sąjungos lygio priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų;

(25) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2019 m. stabilumo programą ir laikosi nuomonės, kad Airija turėtų laikytis Stabilumo ir augimo pakto;

(26) atsižvelgdama į Komisijos nuodugnios apžvalgos ir šio vertinimo rezultatus, Taryba išnagrinėjo 2019 m. nacionalinę reformų programą ir 2019 m. stabilumo programą. Jos rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį pateiktos toliau išdėstytose 1–3 rekomendacijose,

REKOMENDUOJA Airijai 2019 ir 2020 m. imtis šių veiksmų:

1. 2020 m. pasiekti vidutinio laikotarpio biudžeto tikslą. Nenumatytas pajamas panaudoti tam, kad būtų greičiau mažinamas valdžios sektoriaus skolos santykis. Apriboti mokesčių išlaidų aprėptį bei kiekį ir išplėsti mokesčių bazę. Toliau taisyti mokesčių sistemos aspektus, kurie gali sudaryti palankesnes sąlygas agresyviai planuoti mokesčius, ir visų pirma dėmesį skirti mokėjimų į užsienį klausimui. Spręsti numatomo su visuomenės senėjimu susijusių išlaidų didėjimo klausimą didinant

[10] SWD(2019) 1006 *final*.

sveikatos priežiūros sistemos išlaidų efektyvumą ir visiškai įgyvendinant numatytas pensijų reformas.

2. Visų pirma pažeidžiamoms grupėms ir mažo darbo intensyvumo namų ūkiuose gyvenantiems žmonėms teikti individualizuotą aktyvios integracijos paramą ir palengvinti kvalifikacijos kėlimą. Didinti galimybes gauti įperkamų ir kokybiškų vaikų priežiūros paslaugų.

3. Vykdant su investicijomis susijusią ekonominę politiką sutelkti dėmesį į perėjimą prie mažo anglies dioksido kiekio energetikos, šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimą, darnųjį transportą, vandens tiekimą, skaitmeninę infrastruktūrą ir įperkamą bei socialinį būstą, atsižvelgiant į regioninius skirtumus. Įgyvendinti priemones, be kita ko, numatytas Ateities darbo vietų kūrimo strategijoje, siekiant įvairinti ekonomiką ir didinti Airijos įmonių – visų pirma mažųjų ir vidutinių įmonių – našumą, naudojant daugiau tiesioginio finansavimo priemonių moksliniams tyrimams ir inovacijoms skatinti ir mažinant reglamentavimo kliūtis verslumui.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas